Autor Guste Santini
Srijeda, 24 Siječanj 2001 20:18

Nakon rasprodane "Mikroekonomije" autor nam omogućava da se u teoretskom i praktičnom pogledu upoznamo sa troškovima. Troškovi nisu bili na ovim prostorima posebno tretirani jer, u uvjetima mekog budžetskog ogrničenja, to nije ni bilo potrebno. **Upravo negativni kumulativni i multiplikativni učinci troškova u vremenu su dokazali da je socijalizam inferioran kapitalističkom sistemu.**

Kao što je poznato temeljna razlika između socijalizma i kapitalizima je u fokusu interesa kretanja prihoda u odnosu na troškove, respektivno. Janoš Kornaii je postao, svojim mekim i tvrdim budžetskim ograničenjem, veliko ekonomsko ime. Upravo je implicite i eksplicite pokazao da je pitanje troškova temeljno pitanje ekonomije. Ignoriranje te činjenice znači ignoriranje maksimiranja zadovoljstva uz minimalne troškove.

Sve je to u tržišnim privredama poznato; **u Hrvatskoj ni danas se ne pridaje troškovima primjeren značaj.** Otuda i "alkemija" s kojom se u praksi susrećemo kao da je moguće i dopustivo ignorirati troškove.

Na makro planu troškovi su posebno značajni jer ukazuju na strukturne probleme i nije slučajno da se realna inflacija naziva strukturnom odnosno troškovnom inflacijom. Stabilan tečaj kune i subvencija tim i takvim tečajem rezultirao je stanjem u hrvatskoj privredi na način kako to danas vidi i "običan građanin". Više nije potrebno biti ekonomski ekspet da se shvate svekoliki problemi hrvatske privrede.

Ovo je bilo više povodom knjige Ivana Santinija.

Sam rad ukazuje na kompleksnost troškova. Autor ukazuje i pokazuje "bogatstvo" pristupa koje je potrebno imati u vidu da se sagledaju svekoliki problemi troškova.

Posebno bih skrenio pažnju na tretiranje troškova - s aspekta vremena. Obično se troškovima pristupa kao datim veličinama i s tom pretpostavkom se vrši analiza. Ne dozvoljava se da troškovi imaju svoju "filozofiju" i da kao takvi značajno djeluju na sistem u cjelini. Ignoriranje zakonitosti ne znači da je nema nego da je nismo svjesni. Jasno za tu i takvu politiku računi redovno stižu na naplatu.

Vrijeme i nelineranost vremena, što znači i različito ponašanje troškova u vremenu, čini problem troškova relevantnim elementom tvrtke u cjelosti. Jednaka se ocjena mora dati i za društvo u cjelini.

Posebno je potrebno naglasiti mikroekonomske učinke u maloj zemlji tipa hrvatske države. To se zbog ignoriranja troškova često gubi iz vida. **Usporedba i "prepisivanje" iskustava razvijenih zemalja sa relativno velikim nacionalnim tržištima znači traženje argumentacije za prihvaćene teze a ne testiranje hipoteze.** To je od presudnog značaja i upravo u toj činjenici vidim marginalizranje značaja Koncepcije i strategije razvoja.

Autor posebnu pažnju posvećuje točki pokrića. Naime, u uvjetima kada Treća tehnološka

revolucija dinamizira razvoj i kapital čini ovisnim o radu mjenja se odnos rada i kapitala i odnos fiksnih i varijabilnih troškova. **Točka pokrića pomiće se "u desno" što znači da je pretpostavka učinkovitog razvoja razvoj tvrtke što u drugom koraku znači da u uvjetima globalizacije nije moguće tek tako "ući na tržište" jer se cijena ulaznice povećava.** Nije problem u proizvodnji problem je u veličini mogućeg tržišta. U tom smislu moguća varijabilnost troškova je presudna za zemlje tipa Hrvatske.

U kojoj se mjeri uloga i značaj teorije troškova razvija vidljivo je iz poglavlja koje autor naziva: Suvremeni koncepti troškova.

Preporučujući ovaj rad čitaocima želim sasvim jasno poručiti nema razvoja Hrvatske ako se troškovi ne stave u sam fokusa interesa od pojedinca do države u cjelosti.